

آکاپلا (ایتالیایی)

A Cappella

در و یا برای کلیسای کوچک، ارائه موسیقی کورال (آوازی) بی آنکه سازی یا سازهایی آن را همراهی کند.

آدسته فیدس (لاتین)

Adeste Fideles

یک سرود روحانی لاتینی که معمولاً امروزه به انگلیسی خوانده می شود و با این عبارت آغاز می شود: «ای وفاداران، همه تان بیاید.» کلمات و موسیقی این سرود را به جان اف. وید John F. Wade نسبت می دهند.

آگنوس دل (لاتین)

Agnus Dei

به معنای «بره خداوند» آخرین بخش مس معمولی.

آله لویثا (عبری)

Alleluia

به معنای «خداوند را نیایش کنید» سومین بخش مس.

سرود امبروزی

Ambrosian Chant

سرود عبادتی که در کلیسای جامع میلان خوانده می شود. از این رو به آن سرود میلانی نیز می گویند. این نام از سن امبروز (۳۴۰-۳۹۷) اسقف میلان نشأت گرفته است.

سرودهای امبروزی

Ambrosian hymns

سرودهایی که سن امبروز و اخلاف او نوشته اند. این اشعار از هشت بند چهار خطی تشکیل می شوند که هر خط هشت هجا دارد. گاه سرود امبروزی در نه دیوم به کار می رود که ارتباطی به سن امبروز و یا سرودهای او ندارد.

سرود انگلیسی

Anglican Chant

موزیکی که در کلیسای انگلیسی برای پسوم ها، کانتیکل ها و دیگر متون غیر موزون تصنیف می شود. این سرود در قرن ۱۶ از آنگهای پسوم کاتولیک رومی بسط پیدا

کرد. به عبارت دیگر این سرود ملودی موزونی است که در خواندن پسوم در کلیسای انگلیس مورد استفاده قرار می گیرد.

آنتم (از آنتیفون)

آنتم (از آنتیفون) آنتم (از آنتیفون) که معمولاً آرگ آن را همراهی می کند و به انگلیسی و بر اساس کتاب مقدس و یا دیگر متون مذهبی نوشته می شود و در مراسم کلیساهای پروتستان به اجرا درمی آید. در کلیسای انگلیس، معمولاً بی درنگ به هنگام آفرترمی ofrertory (پول جمع آوری شده از حضار در کلیسا) معمولاً پس از موعظه خوانده می شود. اگر این آنگ شامل چند بخش برای تک خوانان باشد. به آن آنتم منظوم می گویند. آنتم در اواخر قرن ۱۶ پس از «نهضت» به عنوان قرین و رونوشت موت در آیین های کاتولیک رومی بسط و گسترش یافت. خصوصاً برجسته ترین آنتم ها از آن ویلیام بیرد (۱۵۲۳-۱۶۲۳) آنگساز انگلیسی است. شکوفایی دوم آنتم پس از «دوران بازگشت» با آثار جان بلو J. Blow (۱۶۴۹-۱۷۰۸) آنگساز انگلیسی، هنری پرسل

H. Purcell آنگساز انگلیسی

آنتیفون (آلمانی)

بخشی از دعاهای کلیسای کاتولیک رومی و کلیسای اوترودکس یونانی که به عنوان پاسخ بیان آوازه های تنها و آوازه های بسیار و یا میان دو گروه از خوانندگان بر اساس عباراتی از کتاب مقدس و یا متونی دیگر خوانده می شود. به عبارت دیگر آنتیفون پیش و یا پس از پسوم و یا کانتیکل Canticle (ر. ج) خوانده می شود. در میان این آنتیفون ها، ۴ آنتیفون «مریم باکره خجسته» داریم که سالو رجینا Salve regina از دیگر آنتیفون ها مشهورتر است.

● ترجمه: همایون نوراحمر

موسیقی در جهان

عبارات و اصطلاحات

مذهبی «کلیسایی»

در موسیقی کلاسیک

C

Canticle

۱- سرودی روحانی بر اساس کلمات کتاب مقدس که در آیین نماز مسیحی خوانده می‌شود. ۲- اثری کنسرتی یا متن مذهبی یا مشابه آن.

Cantillation

سرودی بدون همراهی موسیقی در ریتم آزاد. این اصطلاح خصوصاً در سرودخوانی عبادتی یهودیان به کار می‌رود.

Cantiones Sacrae

کانتیونر ساکرا
این عنوان گاه در گذشته به مجموعه‌ای از موت‌های لاتینی اطلاق می‌شد، که یکی از آنها به وسیله تامس تالیس T. Tallis و ویلیام بیرد W. Byrd تصنیف شده است.

Cantoris

کانتوریس (لاتین)
بخشی از کُر در کلیسای جامع.

Cantus Firmus

کانتوس فیرموس
سرود، ملودی به عاریه گرفته شده از منابع مذهبی و یا غیرمذهبی که آهنگسازان قرن ۱۴ تا قرن ۱۷ به تصنیف آن راغب بودند.

Carol

کارول
سرودی سنتی انگلیسی بالحنی سرورآمیز (کارول عید پاک و کارول ماه مه) خصوصاً برای کریسمس (کریسمس کارول) که نمونه نخستین آن به قرن ۱۵ بازمی‌گردد.

Cavatina

کاواتینا (ایتالیا)
در قرن ۱۸ و ۱۹ به اپراها و اوراتوریوها اطلاق می‌شد.

کانتیکل

Aria

آریا (ایتالیایی)
aria به معنای آواز یا سرود روحانی خصوصاً سرودی که در اپرا، کانتات و یا اوراتوریو خوانده می‌شود. به عبارت دیگر آهنگی است برای تک‌خوان همراه با ساز. برای مثال می‌توانیم از آریاهای باخ در کانتات‌ها و اوراتوریوهای هندل نام ببریم.

Ave maria

آوه ماریا (لاتین)
به معنای درود، مریم مقدس. دعایی بر اساس کتاب مقدس در کلیسای کاتولیک رومی که به گونه‌های مختلف برای آن موسیقی تصنیف شده است.

B

Benedicte

بنه دیکت (لاتین)
به معنای دعای خیر یا اختتام، نامی در کلیسای انگلیسی برای کانتیکل Canticle سرود روحانی که از «سرود سه کودک مقدس» گرفته شده است. این متن با شعری از جی. آستین J. Austin در کانتات ون ویلیامز V. Williams با نام «بنه دیکت» درآمیخته است.

Benedictus

بنه دیکتوس
۱- بخشی از مس که با عبارت «خجسته او که می‌آید» آغاز می‌شود. ۲- سرودی روحانی که به عنوان دعای صبح در کلیسای انگلیسی خوانده می‌شد.

Byzantina Music

موسیقی بایزنتاین
سرود عبادتی در کلیساهای اورتودکس در شرق.

کارول

کاواتینا (ایتالیا)

بخشی از کردو در مس که غالباً به عنوان موومانى جداگانه با بیانی خمبار تصنیف می شود مثل مس می مینور باخ.

کاواتینا سرودی کوتاه برای تک خوان است که فورم استاده آریا را ندارد.

Choral کورال

۱- مربوط به کُر Chorus یا Choir ۲- سرودی روحانی و کلیسایی خصوصاً در کلیسای پروتستان آلمانی. از این رو کانتات کورال، کانتاتی که در آن، برعکس کانتات سولو، گروه خوانندگان نقش دارند، اما کورال کانتات با اسلای Chorale، کانتاتی است بر اساس سرود پروتستان آلمانی، تقریباً تمام کانتات های باخ کورال کانتات Choral Cantata اند.

Chorale کورال

سرودی در کلیسای پروتستان آلمانی که به وسیله لوتر در دهها وارد گشت. متون این گونه سرودها به وسیله خود لوتر نوشته می شد. از جمله کورال «از آسمان رفیع» و «دژ نیرومند».

Chorale Cantata کورال کانتاتا

کانتاتی که در آن متن یک کورال گنجانده می شود. تنها کورال کانتاتی از این دست را باخ تصنیف کرده است.

Chorale Prelude کورال پرلود

آهنگی برای ارگ بر اساس کورال که هنگام دعا نواخته می شود. این آهنگ پیش از آنکه کورال به وسیله حضار در کلیسا خوانده شود، به اجرا درمی آید. ساموئل شایدت S. Scheidt، دبیرش بوکستهود و پوهان پاخبل J. Pachelbel مصنف چنین کورال هایی بودند. اما باخ ۱۴۰ کورال پرلود تصنیف کرده است. براسس نیز در ۱۸۹۶ «پازده کورال پرلود اپوس ۱۲۲» را عرضه داشت.

Church Cantata کانتات کلیسایی

کانتاتی که برای نیایش و اجرا به هنگام خواندن دعا در کلیسا چون کانتات های باخ.

Conductus کوندوکتوس

سرودهای لاتینی در قرن ۱۲ و ۱۳ با فرمهای گونه گون و حاوی (عبارات مذهبی، فکری، تغزلی، سیاسی و هزلی) با موسیقی یک صدایی و یا با ۲ تا ۴ خواننده.

Coronach کوروناخ

به معنای گریه دسته جمعی. نوحه به هنگام تدفین در اسکاتلند که به وسیله شاعر در مرگ رییس خوانده می شد. شویرت یک کوروناخ برای گُر زن اپوس ۵۲ شماره ۴ بر اساس شعر «بانوی دریاچه» اثر اسکات تصنیف کرده است.

Coronation Mass مس تاجگذاری

در دو مازور که برای تاجگذاری سالیانه منجسمه مریم مقدس در معبد ماریا پلین نزدیک سالزبورگ اثرش تصنیف شده بود.

Credo کردو (لاتین)

به معنای «من باور دارم» سومین بخش مس معمولی.

Crucifixus کردو سیفیکسوس

D

Dead March مارش مردگان

مارشی برای تدفین مردگان، خصوصاً «مارش مردگان در سائول» از اوراتوریوی «سائول» اثر هندل (۱۷۳۹).

Dacani دکانی (لاتین)

بخشی از کُر در کلیتی جامع.

Dies Irae دیس ایرا (لاتین)

به معنای «روز خشم» بخشی از رکویتم مس، آهنگی مربوط به مناجات. در آثاری چون فانتازستیک سنفنی اثر برلیوز.

Dona nobis Pacem دونانویس پاسما (لاتینی)

بخشی از مس به معنای «به ما صلح ارزانی دار»

Double دوپل

فرمی از سرودهای روحانی انگلیسی که دو شعر از پسو ۲ را برای هر تکرار در بر می گیرد.

Dump دامپ

نوعی سرود فرا در انگلیس.

E

Elegie, elegy الژی، الجی

مرثیه، سرود فرا خصوصاً برای مردگان، یا اثری سازی بدین منظور.

Epicedium اپیسیدیوم

نوحه، یا سرود فرا که پرسل آهنگساز انگلیسی آن را در مرثیه خود به نام «نوحه ملکه» آورده است. (۱۶۹۵)

F

Faburden, Faubour don فابوردن، فابوردون

فابوردون خصوصاً در موسیقی مذهبی یا کلیسای معانی مختلفی دارد، اما امروزه برای چهار خواننده در پستوم به کار گرفته می شود.

Full Anthem آتم کامل

در کلیسای انگلیسی، آتمی که به وسیله کُر کامل، بدون تک خوانان، خوانده می شود.

Funebre, Funebre فونبر (ایتالیایی - فرانسوی)

مربوط به تدفین چون عبارت Marcia funebre.

J

Jubilate جویلیت

به معنای شادمانی و هلهله کردن، نام لاتینی برای پسم ۱۰۰ که در دعاهاى انگلیسی به کار می رفت (از خداوند شادمان باشید)

Jubilus جویبلوس

در سرود گرگوری، ملیزمای Melisma بلند که در آخرین هجای آله ملویا خوانده می شود. (به ملیزما مراجعه شود)

Judith جودیت

آثاری بر اساس عهد عتیق، شامل: ۱- اوراتورئوس لاتین از ویوالدی (جودیت پیروز) ۲- اوراتورئوی انگلیسی از تامس آرن، ۳- اوراتورئوی هوبرت پاری.

K

Kaddish کادیش

نماز عزاداران یهودی به آرامائیک (شبه عبری) که برنشتاین آن را در سنفونی شماره ۳ و ویلفرد جوزفس W. Josepha آهنگساز انگلیسی در رکویتم خود گنجانده اند.

Kyrie کیرای (آلمانی)

به معنای «ای خداوند» بخش اول مس معمولی که متن کامل آن چنین است: «خداوندا بر ما رحمت آور؛ مسیحا بر ما رحمت آور؛ خداوندا بر ما رحمت آور.» که هر حرف ندای آن سه بار خوانده می شود.

L

Lament لمنت

به معنای سوگواری، که دلالت بر غم و اندوه می کند خصوصاً به هنگام مرگ. قطعه ای برای نی انبان که در مراسم مذهبی برای قبایل اسکاتلندی نواخته می شود. لمنت به ندرت با آواز همراه است.

Lamentations مرانی

مرانی برای ارمیای نبی که سنت واز در هفته پیش از عید پاک (به گونه سرود مناجاتی و بدون موسیقی) در کلیساهای کاتولیک رومی خوانده می شود.

Lauda لائودا (ایتالیایی)

سرودی در ستایش، نوعی سرود مذهبی ایتالیایی برای چند خواننده که شعر ویژه خود را دارد و در قرن ۱۴ تا ۱۸ به وسیله یک دسته مذهبی به نام لائودیستی خوانده می شد. در

G

Gloria گلوریا

بخش دوم مس معمولی

Gregorian Chant سرود گرگوری

موسیقی مربوط به عبادت در کلیسای کاتولیک رومی که به یادبود گرگوری اول (۵۹۰-۶۰۴) به اجرا درمی آمد. این موسیقی تماماً تک صدایی و در وزنی آزاد است که بخشی از آن به وسیله کر و بخش دیگر آن به وسیله تک خوانان خوانده می شود.

H

Hallelujah, Halleluiah هاله لویا، هاله لوتیا (عبری)

به معنای «خداوند را ستایش کن» این حرف ندا که در ستایش خداوند بر زبان می آید، غالباً به عنوان متن خوانندگان کر در کانتات ها و اوراتورئوها در کار گرفته می شود. مثلاً در پایان اولین مومنان کانتات باخ به نام «خانه مسیح در تودسباون» یا در بخش دوم کانتات «مسیح» اثر هندل.

Hymn هیم

سرود ستایش برای خدا، قدیس و غیره (خصوصاً در کلیساهای پرستان) که کلمات آن به گونه ویژه ای نوشته می شود و مستقیماً از کتاب مقدس به زبان نمی آید. هیم بطور دسته جمعی خوانده می شود.

I

Improperia ایمپروپریا (لاتین)

به معنای سرزنشها، در آیین عبادتی کاتولیک رومی به سرودهایی اطلاق می شود که از صبح خوب جمعه سخن به میان می آورد. این سرودها بر اساس متون نصایح پیامبران نوشته می شوند. بالسترینا، ویتوریا و دیگران این متون را به گونه ای ساده هارمونیزه کرده اند.

In Nomine این نومین

آهنگی چند آوایی در قرن ۱۶ و ۱۷ انگلیس بر اساس بخشی از بنه دمیکتوس در (مراجعه شود) مس جان تاورنر آهنگساز انگلیسی به نام Gloria Tibi Trinitas.

Introit اینترویت

بخش اول مس کامل.

Isorhythm آیسوریتتم (آلمانی)

کلامی که به نوعی از موت های قرون میانه اطلاق می شده است. مثل موت فیلپ دو وتری Philippe de

Noel

نوتل

سرود کریسمس یا سرود شب عید میلاد مسیح. قطعه‌ای برای ارگ که در این زمان نواخته می‌شود.

Offertory

اوفر توری

۱- در کلیساهای پروتستان، گلچینی موزیکال که به هنگام جمع‌آوری هدایا در کلیسا به اجرا درمی‌آید. ۲- در دعاهای کاتولیک رومی قسمت چهارم مس کامل به هنگامی که نان و شراب را به روی محراب می‌گذارند، خواننده می‌شود. در قرن ۱۷ و ۱۸ بسیاری از آهنگسازان اوفر توری‌هایی برای ارگ و یا سازها به خاطر همراهی با این کار عبادتی تصنیف کرده‌اند.

Old Hundred

صد کهنه

سرودی که برای نخستین بار در کتاب پسونم‌های سال ۱۵۵۱ به عنوان پسونم ۱۳۴ رخ نمود.

Organ Mass

مس برای ارگ

آهنگی چند آوایی برای ارگ در مس معمولی. این گونه مس‌ها خصوصاً در قرن ۱۶ تصنیف شد که شامل بخش‌های کیریا، گلوریا و غیره بود و به تناوب با سرود مناجاتی به اجرا در می‌آمد. چون مس برای ارگان اثر باخ.

Parody Mass

پارودی مس

پارودی به معنای سرود تعمیدی است. اما پارودی مس نوعی مس مهم در قرن ۱۶ بود که در آن مواد موزیکال تا یک اندازه از آهنگهای از پیش وجود داشته نشأت گرفته و مشتق گشته است. مثلاً از موت‌ها، سرودها و یا مادرینگالها. معمولاً کار اصلی به بخش‌های گونه‌گونی تقسیم می‌شود که در چند نقطه از مس انجام می‌گیرد. تقریباً سه چهارم مس‌های پالترینا و لاسوس مس‌های پارودی هستند.

Passion

پاسیون

آهنگی موزیکال بر اساس داستان زنجها و مرگ مسیح در کتاب مقدس که در کلیساها در هفته پیش از عید پاک خوانده می‌شود. آثاری از این دست در موت‌های لاتینی (از ریچارد دیوی R. Davy آهنگساز انگلیسی و سیسپریان رور C. Rore آهنگساز فلدینگی) وجود دارند.

penitential Psalms

پسونم‌های ندامت آمیز

پسونم‌های ۶، ۳۲، ۳۸، ۵۱، ۱۰۲، ۱۳۰، ۱۴۳ به خاطر صفات اختصاصی متون خود شهرت دارند، خصوصاً

قرون ۱۶ و ۱۷ تعداد زیادی لائودا به شیوه چند صدایی تصنیف شد.

Lauda Sion

لائودا سیون (لاتین)

سرودی کاتولیک رومی برای جشن مسیح که عرفاً سرودی مناجاتی و بدون موسیقی است.

Litany

لیتانی

در آیین کاتولیک رومی تضرعی موقرانه و سنگین خطاب به خداوند، مریم مقدس و یا قدسین. پالترینا، لاسوس، موتسارت و دیگران لیتانیهایی تصنیف کرده‌اند. لیتانی انگلیسی دعای بسط یافته‌ای است که بوسیله کشیش از بر خوانده می‌شود و کُر کوتاه و یا پاسخ‌های حججی در کلیسا به همراه آن می‌آید، چون «خدای خوب».

Magnificat

ماگنیفیکات

یکی از مهمترین سرودهای روحانی با این آغاز «روح من خداوند را بزرگ می‌گرداند.» که کلام مریم مقدس را پس از آنکه فرشته به او می‌گوید مسیح را در شکم دارد، دربر می‌گیرد. ماگنیفیکاتها در آیین‌های کاتولیک رومی به هنگام نماز مغرب و دعاهای انگلیسی به هنگام شب خوانده می‌شوند. بزرگترین ماگنیفیکات را باخ در ۱۷۲۳ به فورم کانتات بسط یافته در ۱۲ موومان تصنیف کرده است.

Manzoni Requiem

رکویتیم مانزونی

نامی که غالباً به رکویتیم وردی Verdi می‌دهند که به یاد شاعر ایتالیایی آلساندرو مانزونی تصنیف شده است و در نخستین سالگرد وفات او به اجرا درآمد.

Missa

میسا (لاتین)

مس برای مردگان

Missa Solemnis

میسا سولمنیس

مس جدی، عنوانی که چند تن از آهنگسازان بر آثاری از این دست نهاده‌اند تا بر جدی بودن و نهاد استادانه تصنیف شده آنها تأکید گذارند. بهترین میسا سولمنیس (مس ایوس ۱۲۳) را بنتهون تصنیف کرده است. (۱۸۱۸-۱۸۲۳). مس باخ در سی مینور مینر را باید در زمره این گونه مس‌ها به شمار آورد که ۵ بخش اصلی دارد (کیرای، گلوریا، کُردو، سانکتوس، و آگنوس دای)

Miserer

میزرر

در کلیسای کاتولیک رومی، نامی برای پسونم ۵۰ (پسونم ۵۱ در کتاب مقدس عبری و انگلیسی) که غالباً آهنگسازان به تصنیف آن پرداخته‌اند.

Monotone

مونوتون

در سرود گرگوری، از بر خوانی یک متن عبادتی بدون

پسوم لاموس آهنگساز فلمینگی (۱۵۳۰-۱۵۹۴).

پلین چانت، پلین سانگ Plainchant, Plainsong
کلامی برای سرود گرگوری که از کلمه های کانتوس Cantus و Planus مشتق شده است. این اصطلاح اشارتی ضمنی به موسیقی عبادتی یا نماز عشاء ربانی بدون همراهی و بدون وزن شعری دارد (تک آوایی) به عبارت دیگر پلین سانگ نوعی موسیقی قرون میانه بود که در فرم پایانی خود به نام سرود گرگوری نامیده می شد، و در کلیسای کاتولیک رومی متداول گشت. پلین سانگ شامل یک خط ملودیک آوازی و وزن آزاد است و نشان مشخصه خود را دارد.

رو به خاموشی می رفتند. در میان سرودهایی که به هنگام این دعاها خوانده می شد، سوگواریها Lautionons ایمبروپریا (به این اصطلاح مراجعه گردد) را باید نام برد.

تستو (ایتالیایی) Testo

در اوراتوریه ها، پاسیونها و غیره کلامی برای آن بخش که ناقل داستانی از کتاب مقدس را نقل می کند.

تونبو (فرانسه) Tombeau

آهنگی که به یاد مرده ساخته می شود. آهنگسازان فرانسوی دوره باروک چنین آهنگهایی در یادبود دوستان و یا آهنگسازان مشهور نوشته اند.

در سرود گرگوری، بخشی از مس کامل که گاه به جای آله لوئییا به کار می رفت. تقریباً از سال ۶۰۰ به بعد آله لوئییا جای تراکت را، که تنها برای جشنهای غم آور باقی ماند، گرفت.

به معنای مارش عزای تدفین.

به معنای نوحه، سرود عزای و مرثیه (Threnody).

در مراسم عبادتی کلیسای کاتولیک رومی قرن ۹ و بعد ضمیمه ای متداول گشت. ساده ترین و کوتاه ترین نمونه تروپ ها، کیریا تروپهایی هستند که در آنها چند کلمه از جمله fons bonitatis (چشمه مهربانی) میان دو کلمات اصلی (کیریا، فونس بونیتاتیس) گنجانده می شود.

در اوراتوریه ها، پاسیونها و غیره، نامی برای موومانهای آوازی که نمایانگر فریادهای جمعیت باشد، چون فریادهای کشیشان و کافران. این موومانها معمولاً موومانهایی تند و به سبک فوگ تصنیف می شوند.

۱۵۱

R

رسپونز Respoines
به معنای پاسخ یا تهلیل، در کلیساهای انگلیسی پاسخ های آوازی یا جماعتی چون «آمین» و یا «به ما رستگاری ارزانی دار».

S

سالمو (ایتالیایی - جمع آن سالمی) Salmo
آهنگ پسوم.

سالموی رجینا Salve Regina
به معنای «درود بر تو ملکه» سرودی مشهور در ستایش از

مریم مقدس. جان دانستابل J. Dunstable آهنگساز انگلیسی، ژان دو اوکگهم Ocheghem آهنگساز فلمینگی، پرگولوزی Pergo Iolesi آهنگساز ایتالیایی، شوپرت و فوره Faure آهنگساز فرانسوی از منصفان این گونه سرود بوده اند.

سنکتوس Sanctus
بخش چهارم مس معمولی.

Service
به معنای دعا، مجموعه ای از سرودهای روحانی برای دعاهای صبح و شب و یا برای آیین عشاء ربانی.

V

ورست (ایتالیایی) Verset
به معنای شعر کوچک، قطعه کوتاهی برای ارگ و معمولاً به سبک فوگ که در دعاهای کلیسای کاتولیک رومی نواخته می شد. (قرن ۱۶ و ۱۸)

وسپرز Vespers
دعای شب در کلیسای کاتولیک رومی و انگلیسی.

وسپرهای کاتولیک رومی اساساً ۵ پسوم و سپر را در خود می گیرد. موتسارت دو و سپر (۳۲۱-۳۳۹) برای خوانندگان، ارکستر و ارگ تصنیف کرده است.

Voluntary
قطعه ای برای ارگ در آغاز و انتهای یک دعای کلیسای که غالباً بدیهه نوازی می شود.

T

تانتوم ارگو Tantum ergo
بخشی از سرود لاتینی اثر سن توماس اکیناس St. Thomas Aquinas که در دعاهای کلیسای کاتولیک رومی خوانده می شد. تانتوم ارگو لحن ویژه خود را دارد و آهنگسازان متعددی در تصنیف آن همت گماشته اند.

تنه بری (لاتین) Tenebrae
در ایام پیشین، دعاهای صبح روز چهارشنبه. پنج شنبه، جمعه خوب هفته مقدس پیش از عید پاک که شمعها رفته رفته